

Arkeologisk utredning

inför planerad bebyggelse på fastigheten Lycksele 8:2,
Lycksele kommun, Västerbottens län

Västerbottens museum AB/ Uppdragsverksamheten
Berit Andersson 2007-10-24 Dnr 601/07

Inledning

Med anledning av en planerad bebyggelse inom fastigheten Lycksele 8:2 har Västerbottens Museum AB genomfört en arkeologisk utredning av området enligt beslut av Länsstyrelsen i Västerbottens län Dnr 431-12942-2007. Anledningen är att det finns registrerade fornlämningar i detaljplaneområdets närhet.

Sammanfattning

En arkeologisk utredning har genomförts inför planerad bebyggelse inom fastigheten Lycksele 8:2. Utredningsområdet ligger mellan E12 och Umeälven sydväst om Furuviik. Norr och söder om utredningsområdet finns tidigare registrerade fornlämningar, framförallt boplatser från stenåldern. Vid utredningen påträffades två tidigare okända **boplatser** samt två **härdar**, vilka bör betraktas som **fornlämningar**. Vid älvkanten registrerades ett **betongfundament** som kan vara lämning efter flottningen och bör betraktas som en **övrig kulturhistorisk lämning**. Genom utredningsområdet löper en mindre **brukningsväg** som enligt Ortsbor är den Gamla Lyckselevägen. Vägens sträckning stämmer överens med den väg som finns på en karta från 1886. Vägen används främst som stig idag och bör betraktas som en **övrig kulturhistorisk lämning**.

Syfte

Utredningens syfte är främst att undersöka om registrerade och oregistrerade fornlämningar kommer att beröras av den planerade bebyggelsen i området.

Utredningsområdet

Utredningsområdet är beläget ca 2,5 km sydöst om Lycksele centrum och nedströms Umeälven. Området omfattar en yta på ca 6 ha och ligger i svagt sydvästsluttande sandmark på Umeälvens nordöstra sida.

Metod

Studier av Generalstabskartan och den äldre ekonomiska kartan från 1954 har genomförts. Genom utredningsområdet löper ett flertal mindre stigar och brukningsvägar som brukar vara de första platserna som avsöks vid en utredning. I detta fall låg stora mängder löv och barr på stigarna och vägarna varför utredningen började med krattning.

Krattad brukningsväg

Krattad stig vid stranden

Efter krattning genomsöktes stigar och brukningsvägar och längs en väg påträffades enstaka skärvstenar, brända ben samt kvartsavslag. I utredningsområdets norra del hade någon grävt en ca 1 meter stor täktgrop och i kanterna på denna påträffades brända ben, enstaka skärvstenar samt två kvartsavslag. I vägen som ligger i anslutning till täktgropen påträffades en flintknuta och på stigen norr om täktgropen påträffades ytterligare kvartsavslag.

Därefter genomgicks hela utredningsområdet och provstick med jordsond och "Medlespjut" genomfördes. Då påträffades två härdar och en konstruktion av cementblock. De båda härdarna var helt övertorvade med tjock mossa och inga stenar var synliga i ytan. För att konstatera att det rörde sig om härdar, och inte t ex eldstäder i skogshuggarkojor, avtorvades härdarna. Efter dokumentation lades torven tillbaka.

Härd före avtorvning

Härd efter avtorvning

Konstruktionen av cementblock låg i strandkanten och kan vara lämning efter en brygga eller flottningsanläggning, den var uppförd i relativt sen tid.

På ömse sidor av den brukningsväg där skärvsten, brända ben och kvartsavslag påträffades grävdes 12 provgropar 0,2 x 0,2 meter stora och ca 0,2 meter djupa. Provgroparna lades på ett avstånd av ca 10 meter vinkelrätt mot brukningsvägen samt med inbördes avstånd av 10 meter parallellt med brukningsvägen. Nordväst om brukningsvägen var ett grävt dike i vilket en längre profil grävdes. Inga fynd framkom i provgroparna, i profilen var ett område med rödbränd sand som dock kan vara från en bränd rot.

Grävd profil i dike

Rödbränt område i profil

I anslutning till den täktgrop i utredningsområdets norra del genomfördes intensiv-sondning med "Medlespjutet". Då påträffades koncentrationer med skärvsten samt ett större provblock av vit, finkornig kvartsit.

Längs strandkanten finns stora tallar vars rotsystem delvis eroderat fram, runt trädens rötter grävdes mindre provgropar.

Resultat

På dagens fastighetskarta finns namnet "Byggplattan" i utredningsområdets södra del vilket möjligen kan kopplas till bygget av Hällforsens kraftstation.

Vid utredningen påträffades två boplatser, en längs en brukningsväg och en i anslutning till en täktgrop i utredningsområdets norra del. Boplatsen längs brukningsvägen är 70 x 8 meter (NÖ-SV) och där påträffades enstaka skärvstenar, brända ben samt kvartsavslag. Boplatsen vid täktgropen i norra delen är 45 x 25 meter (NNV-SSÖ) och här påträffades i brukningsväg samt vid sondning skärvstenskoncentrationer, brända ben, flintknuta, provblock i kvartsit samt kvartsavslag.

Båda boplatserna är att betrakta som **fornlämningar**. Sedan tidigare finns boplatser registrerade både norr och söder om utredningsområdet,

Vid utredningen påträffades även två härdar, en i södra delen av utredningsområdet och en i norra delen. Den härd som ligger i södra delen är helt övertorvad, efter avtorvning syns en 1,1 x 0,6 meter stor (NV-SÖ) och 0,1 meter hög härd av ca sex runda stenar 0,1-0,3 meter stora. Vid provstick framkommer ett tunt blekjordslager, kol samt svagt rödbränd sand. Härden som ligger i norra delen är också helt övertorvad men är efter avtorvning 1,1 x 0,6 meter stor (Ö-V) och 0,1m hög av ca 13 stenar 0,1-0,3 meter stora och vid provstick framkommer ett tunt blekjordslager samt svagt rödbränd sand. Båda härdarna är att betrakta som **fornlämningar**.

Inga härdar är registrerade i närområdet sedan tidigare, men denna lämningstyp började inte registreras förrän i början av 1980-talet och uppmärksammades sällan vid inventeringarna inför vattenkraftsutbyggnaden.

I slutningen ner mot älven registrerades även ett fundament av betong som kan höra ihop med flottningen eller vara rester av en brygga av någon sort. Fundamentet är relativt sentida och bör betraktas som en **övrig kulturhistorisk lämning**.

Vid utredningen var det många besökare och enligt uppgift från dem så är den väg som löper igenom utredningsområdet den Gamla Lyckselevägen. Vid en sökning bland Lantmäteriets kartor finns en väg på "Karta över Lycksele Preste och skolbohl" från 1886 som, efter rektifiering stämmer överens med den väg som löper genom utredningsområdet. Vägen bör därmed betraktas som en **övrig kulturhistorisk lämning**.

Alla fornlämningar inom utredningsområdet markerades med fornlämningsband.

Administrativa uppgifter

Kartblad	22I 3h
Fastighet	Lycksele 8:2
Lst dnr	43I-12942-2007
Vbm dnr	60I/07
Planering - arkivsök	1 dv
Fältarbete	4 dv
Rapport	2 dv
Utredningsperiod	2007-10-08 – 11

Kartbilaga

Karta över Lycksele tätort med utredningsområdet markerat med rosa.

Karta över utredningsområdet. De blå markeringarna är fornlämningar som registrerades vid utredningen samt provgropar. De röda markeringarna är de tidigare registrerade lämningarna.

Karta över utredningsområdet med den brukningsväg som utpekats som Gamla Lyckselevägen markerad med blå färg. På bilden syns även vägsträckningen på kartan från 1886.

VÄSTERBOTTENS
MUSEUM

Box 3183, 903 04 Umeå
Telefon 090-17 18 00. Telefax 090-77 90 00.
info@vbm.se
www.vbm.se